

در ژرفای واژه‌ها

درخت زبان پارسی را از نو برویانی‌م

(بخش یکم، دوم و سوم)

نوشته‌ی: دکتر ناصر انقطاع

سرشناسه	انقطاع، ناصر، ۱۳۹۰ -
منوان و نام پدیدآور	در ژرفای واژه‌ها (بخش یکم، دوم و سوم) / ناصر انقطاع
مشخصات نشر	تهران: فردوس، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۸۴۸ ص. جدول. نمودار.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۳۲۰-۵۰۸-۹ :
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	فارسی -- واژگان - ریشه‌شناسی.
موضوع	فارسی -- تاریخ.
موضوع	فارسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها.
رده‌بندی کنگره	۴۱۳۹۱ د ۸ الف / PIR ۲۹۲۱
رده‌بندی دیویی	۴۲۴
شماره کتابشناسی ملی:	۲۸۴۳۵۰۸
تاریخ درخواست	۱۳۹۱/۰۴/۲۵:
تاریخ پاسخگویی	۱۳۹۱/۰۴/۲۷:
کد پیکیری	۲۸۴۲۸۸۴:

انتشارات فردوس

خیابان دانشگاه - کوچه میترا - شماره ۷ - تلفن: ۶۶۴۱۸۸۳-۶۶۴۹۵۷۷۹

در ژرفای واژه‌ها (بخش یکم، دوم و سوم)

دکتر ناصر انقطاع

ناظر فنی چاپ: زهرا یاسینیان

چاپ اول: تهران - ۱۳۹۱

چاپ: دیبا

۱۰۰۰ نسخه

همه حقوق محفوظ است.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۳۲۰-۵۰۸-۹ 978-964-320-508-9

آدرس وبسایت: WWW.ferdospub.com

۳۰۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۳	بخش یکم
۱۴	سرآغاز
۱۷	پیش از خواندن
۱۹	زبان فارسی
۲۳	بخش نخست
۲۴	«زبان»، پیدایی و دگرگونی های آن
۵۷	پارسی برای ما تنها يك «زبان» نیست
۸۱	بخش دوم
۸۲	با «زبان» خود، چه کرده ایم
۸۹	زبان باید روا، رسا، پاک و ساده باشد
۹۳	بخش سوم
۹۴	کاستی ها و ناهنجاری هایی که در زبان پدید آورده ایم
۹۶	شاخه های شکسته ی زبان را از نو برویانیم
۱۰۰	«نام» ما شناسنامه ی فرهنگی ما
۱۰۶	واژه های «پارسی» هیچگاه نمی شکندند
۱۱۲	گذشته ی ما از «کجا» است و از چه نازش هایی می بُریم؟
۱۲۲	«چامه» در زبان پارسی
۱۲۸	اندکی درباره ی کارواژه (مصدر) ها
۱۳۴	آیین نوروزی و آلودگی واژه ها
۱۳۹	چگونه زبان مان را بیالاییم؟
۱۴۵	بخش چهارم

- ۱۴۶ در ژرفای واژه‌ها
- ۱۴۷ ریشه‌یابی واژه‌ی «ایران»
- ۱۶۳ ریشه‌ی واژه‌ی «تهران»
- ۱۶۹ ریشه‌ی واژه‌ی «خراسان»
- ۱۷۰ ریشه‌ی واژه‌ی «خوزستان»
- ۱۷۳ ریشه‌ی واژه «گیلان»
- ۱۷۵ «خلیج فارس» یا «الخلیج العربی»؟! «
- ۱۸۲ ریشه‌ی واژه‌ی «آذربایجان»
- ۱۸۴ کتاب، دفتر، نوی، نسک
- ۱۸۸ معنی، «آرش، چم»
- ۱۹۱ نخستین بار که «دستور زبان پارسی» را خواندم.
- ۱۹۶ حج، هنج، آهنگ، آهنج
- ۱۹۸ ماهانه، سالانه
- ۲۰۱ ریشه‌ی واژه‌ی «مازندران»
- ۲۰۳ ریشه‌ی واژه‌ی «سیستان»
- ۲۰۵ رستم - رُستم
- ۲۰۶ «افغان» یا «افغانی» یا «افاغنه»؟
- ۲۰۸ کاش، کاشی، کاشان
- ۲۱۰ بهم‌ریختگی «نشانه‌های جمع»
- ۲۲۰ پسوند «ی» و بازی‌های آن در زبان پارسی
- ۲۲۷ پیشوند «دُر»
- ۲۲۸ بندواژه «ه» و کاربردهای آن
- ۲۳۱ واژه، پسوند و پیشوند «پی»
- ۲۳۷ پسوند «ك» در پیوند با «وابستگی» و «کوچکی»
- ۲۳۹ «کیومرس»، «گاومرد»

۲۴۶	ناهنجاری های «ط» و «ت»
۲۵۸	دوماً، ناچاراً، تلفناً
۲۶۲	«همزه» در نوشتار پارسی جایی ندارد
۲۶۴	«به» و «ب»
۲۶۷	از «الماس» تا «دایموند»!
۲۷۰	گرام، گرام، گرام
۲۷۲	ایرانیت!! رهبریت!!
۲۷۳	«نمایش»، «کنش»
۲۷۸	«فرمودن» - «کردن»
۲۸۳	کهرمان - قهرمان
۲۸۶	کهربا - برق
۲۸۸	تفنگ - تپانچه - گلوله
۲۹۰	نفت - نپاتو
۲۹۳	خربوزه «خیار بزرگ»، «تنه درخت بزرگ»!
۲۹۶	خواست، خواسته
۲۹۹	آیا در نوشتار پارسی «تشدید» داریم؟
۳۰۰	واپسین سخن
۳۰۱	بن مایه هایی که در این نوشته از آنها سود برده شده است
۳۰۳	بخش دوم
۳۰۴	یادآوری
۳۰۵	سرآغاز بخش دوم
۳۰۶	پارسی را پاس می داریم
۳۱۰	زبان ما و نگهبانان آن
۳۲۲	خط کنونی ما

۳۳۰	 واژه‌نامه‌های پارسی
۳۳۵	 در پهنه گسترده‌ی چامه‌های ایرانی
۳۳۹	 «شد» یا «شد»
۳۴۲	 «پارسی» در «تازی»
۳۸۴	 واژه‌های پارسی، در قرآن
۳۸۶	 در ژرفای واژه‌ها
۳۹۰	 سهم، ترس
۳۹۲	 جالیز - یالیز
۳۹۴	 این چنین - آن چنان
۳۹۶	 «انگشتی»، «انگستر»، انگسترین
۳۹۸	 اوباش، اوباشان
۴۰۰	 اکنون، اینک
۴۰۳	 شاه، پادشاه، شاهنشاه
۴۰۷	 بروت، سییل
۴۰۹	 روانشناسی - روانشناختی!
۴۱۳	 افکار - افکار
۴۱۵	 انتر، عنتر
۴۱۷	 گرگ باران‌دیده، گرگ بالان‌دیده، گرگ پالان‌دیده
۴۲۰	 «تاریخ» پارسی است یا تازی یا از زبانی دیگر؟
۴۲۳	 «مان» واژه، پسوند، کارواژه (مصدر)
۴۲۸	 سپاهان - اصفهان
۴۳۲	 اورمیه، ارومیه، رضاییه
۴۳۴	 «اهواز»
۴۳۷	 ریشه‌ی واژه‌ی «اسفراین»
۴۳۸	 ریشه‌ی واژه‌ی اردبیل

۴	
۴۴۱	ریشه‌ی واژه‌ی «آغاجاری»
۴۴۳	ریشه‌ی واژه‌ی «آشتیان»
۴۴۴	«کاشمر» تاریخ و ریشه‌ی آن
۴۴۷	ریشه‌ی واژه‌ی «چاه‌بهار» یا «چاه‌بهار»
۴۴۹	«تورژ»، «تبریز»
۴۵۳	بندر
۴۵۵	«کاغد»
۴۵۷	کرکس - لاشخور
۴۵۹	«آراستن» و «پراستن»
۴۶۲	اوستا
۴۶۷	واژه‌ها چگونه ساخته می‌شوند؟
۴۷۱	حضرت، جناب، عتبه
۴۷۴	«گردیدن» - «شدن»
۴۷۸	«گزاردن»، «گزاردن»
۴۸۴	برگ
۴۸۶	حسب‌الفرموده! دستورالعمل!
۴۸۸	«یزد»، «یزدان»
۴۹۱	«هوده، بهره، بخش، پاره»
۴۹۴	«غلت»، «غلط»
۴۹۶	نگاشتن - نوشتن
۴۹۸	«تاش»
۵۰۱	«تشت»، «تشتك»
۵۰۵	«حوله» یا «هوله»
۵۰۷	دود نکنید!
۵۰۸	بان - بُن - بام - بین - بنا - باقی

۵۵۵	«بایگ»، «خزانه»، «بانک»، «انبار»
۵۵۷	رنگ‌ها در زبان پارسی
۵۶۰	واژه‌های: «اسب، سگ و گاو» در نام‌های ایرانی
۵۶۸	«غوطه» است یا «غوته»
۵۶۹	«عمو»، «اُقدر»
۵۷۲	«آدینه» «روز پرتو»، روز آرایش، روز خدا
۵۷۵	«ضد»، «جَد»
۵۷۶	هرآینه، ناچار
۵۸۰	چک
۵۸۲	گُل - وَرَد - گُل سرخ
۵۸۵	«آسپریس»
۵۸۷	آفرین، نفرین
۵۸۹	ناموس
۵۹۳	اندام، پیکر
۵۹۵	پرتقال. پرتغال PORTUGAL
۵۹۷	قَد، قَن، قَنَدك
۵۹۹	زیت، زیتون
۶۰۱	بن‌مایه‌ها
۶۰۳	فش سوم
۶۰۴	پیشگفتار
۶۰۶	آغاز سخن
۶۰۹	بخش ۱: زبان ما، شناسنامه‌ی ملی ما
۶۱۰	زبان ما، شناسنامه ملی ما
۶۱۷	ستیز زبان پارسی برای زنده ماندن در درازای تاریخ

- زبان پارسی یکی از چهار زبان کلاسیک گیتی ۶۳۹
- تاریخ دگرگونی روش‌های نوشتاری و چامه‌سرایی در زبان پارسی ۶۴۱
- بخش ۲: وندها در زبان پارسی ۶۶۹
- وندها در زبان پارسی: پیشوند، میان‌وند، پسوند ۶۷۰
- بخش ۳: نمونه‌ای از ریزه‌کاری‌های زبان پارسی ۶۹۱
- بررسی همه‌خط از چامه‌های حافظ ۶۹۲
- بندها و «و» و بازی‌های آن در دستور زبان پارسی ۶۹۷
- کارواژه‌ی «توانستن» و کاربردهای آن ۷۰۲
- بخش ۴: در ژرفای واژه‌ها ۷۰۵
- آناهیتا. آناهیت. آناهیم. ناهید. آنتیا ۷۰۶
- ارج. ورج. ارز. ارژ ۷۰۸
- اردشیر - ارتخشیر ۷۱۳
- بررسی واژه‌ی ایلام ۷۱۶
- ریشه‌ی واژه‌ی «بابل» ۷۱۸
- ریشه‌ی واژه‌ی بجنورد ۷۲۰
- ریشه‌ی واژه‌ی بحرین ۷۲۱
- بروجرد ۷۲۳
- «بستام» ۷۲۶
- بررسی واژه «بلوچستان» ۷۲۸
- بندر انزلی (غازیان) ۷۳۰
- بررسی واژه‌ی بندر دیلم ۷۳۴
- بررسی واژه‌ی شهر بیدخت ۷۳۶
- بیس - تون BIS-TUN است یا «بی‌ستون» BI-SOTUN؟! ۷۳۸
- پاسارگاد - پارسه گرد - پارساگرد ۷۴۰
- پول - پول در جهان و در ایران چگونه پیدا شد؟ ۷۴۱

۷۴۸	تالش (هشت پر)
۷۵۰	تسلیت
۷۵۱	تفرش
۷۵۳	تلنگر - تلنگل
۷۵۵	تن آسایی - تن آسانی
۷۵۷	جغّه، جیغه
۷۵۸	چاپ، چاو
۷۶۰	چنانکه، چنانچه
۷۶۲	خلبان، خله بان
۷۶۴	داد، دات
۷۶۷	داریوش
۷۷۲	دجله، آروند
۷۷۴	دماوند
۷۷۶	دُمَبَك، تَنَبَك، ضرب
۷۷۸	رذل - اراذل
۷۸۰	زردشت، زرتشت، زراتشت، زرد هُشت، زَره تَشت، زارتشت
۷۸۳	سوگند (خوردن) آو وُنت سوکتا
۷۸۶	صوفی، صوفیان، صوفیه، تصوف
۷۸۸	عیار، ادیبیار، ایّار «گروه جوانمردان»
۷۹۰	غده، غنده، غندچه، غنچه
۷۹۲	فرنگ، فرنگی
۷۹۵	قاتق، ناغخورش، ترنانه
۷۹۷	کشکول؟
۷۹۹	کف!
۸۰۱	کلیله دمنه

۸۰۴	ریشه و معنای واژه کورش
۸۲۴	کهکشان!
۸۲۶	گِن. گین. آگین
۸۲۸	گیتی. جهان. کیهان. گیتا. گیهان
۸۳۲	مَهَسْتی؟ MAHASTI
۸۳۴	ناهار - نهار
۸۳۷	نوش
۸۴۱	نوکر. نوکار، چاکر
۸۴۴	هخامنش
۸۴۶	بُن مایه‌ها